

у други обладанието на шипчанскитѣ върхове съставляватъ единъ отъ най популярнитѣ епизоди на войната. Но много-ли отъ западнитѣ читатели знаятъ за прѣобладающата роля, която се е паднала на българскитѣ милиционери за честъ да бждатъ спасители на тая важна позиция, въ оня драматическия моментъ, когато заплашвана отъ цѣлата армия на Сюлейманъ-паша, нейното изгубване би било сигналъ за най важни усложнения?

„Пазението проходите на Шипка било прѣдоставено само на орловския полкъ и петъ-тъ български дружини, които и тъй бие ослабнали въ прѣдшнитѣ сражения.

„Тая шипа хора е противостояла въ продължение почти три дена, отъ 9/21, до 11/23 августа, на „постоянни, непрѣкъснати, безпрѣстанны“ атаки отъ четиредесетъ хиляди Сюлейманова войска. До вечерята 11/23 августа, когато захванали да довтасватъ испратенитѣ отъ генералъ Радецкый подкрѣпления, херойскитѣ защитници, отъ които десетия погиналъ, макаръ и да сж бие измжчени отъ умора, лишени отъ храна, а почти сжщо и отъ патрони, не устъпали, обаче, на неприятеля нито една стѣпка земя. Ако се вземе въ съображение, че вземанieto на Шипчанския проходъ особено би помогнало на Сюлеймана да осжществи плана, койго ималъ за цѣль да отблъсни неприятеля отвѣдъ Дунава, то ще стани поцятно онова значение, което трѣбва да се придава на удивителната стойкостъ на русско-българския отредъ, а тъй сжщо и това, каква прѣкрасна страница патриотитѣ — историци иматъ право да изобразятъ на заглавния листъ въ лѣтописитѣ на българското княжество“.

Малкитѣ балкански господарства трѣбва да заимствуватъ устройството на своитѣ военни сили не отъ великитѣ държави, подражанието на които би ги разорило, но отъ Швейцария; тѣмъ сж нуждни: добра артиллерия, добръ усъвършенствовано оржие, трудолюбивъ и образованъ главенъ штабъ, и милиции, които да се подхвърлятъ на правилно и разумно упражнение. Тая система би била много удобна въ България, както и въ Швейцария, тъй като селянина лесно привиква на